

תפילות for all daily and jacket טלית to wear both בעל תפלה is for the מנהג אשכנז. If one is in a non-synagogue מנהג אשכנז and there is a רב, one should ask him beforehand and follow פסק his. If the רב decides one should wear either a טלית or a jacket, it is better to wear a טלית which covers fully, and makes one appear as a בעל תפלה. An אבל or one who has יאהרציט wears a טלית for all תפילות, whether בעל תפלה or not, even when not reciting קדיש (for example at מנחה, or there are other אבלים and there is no קדיש for the אבל to recite by himself). The אבל wears a טלית with a שחורה עטרה, just as he changes his place for the תפילות, to make his אבלות known.

מקפידים על לבוש מכובד בתפלה. מתפללים בבגד עליון ובכובע על הראש.

גם נערים חובשים כובע כלשהו, ולא כיפה גרידא

A hat has always been considered an important piece of traditional clothing. Both כהן גדול and כהן קטן wore hats to serve in the בית המקדש. In German קהילות this was strictly adhered to, therefore, not to wear a hat is disrespectful. One wears a hat and jacket for all daily תפילות, whether one is *orening* (davening) [see page LVI in the back of this בצבור or סידור] ביחידות.

אותם בני הישובים שהולכים לבית הכנסת מסירים תכף הכובע ועומדים רק בכיסוי המצנפת, לא שפרי עבדי, לא די שאין להם סודר כיסוי ראש גדול (אלא שמסירים גם הכובע מראשיהם, אבל מוטב שיניחו הכובע בראשיהם כי בכיסוי ראש יש מורא שמים יותר). [קיצור שלי"ה].
ורוב המן עם בפרט הישובים נוהגים כמה קלות ראש, לא היו מתעטפים בטלית והיו עומדים בכיפה. או להם מיום הדין! [מקור חיים (חות יאיר)]

תפלת מנחה.

was orened after תפילה לכתחילה since שקיעה, a) פוסקים most according to, yet מנחה has not begun and b) מנחה is זמן מנחה (This is according to ספיקה דרבנן לקולה) and the rule is דרבנן. The מגן אברהם (גר"א) rules it can be orened until צאת הכוכבים. The רמ"א goes further and rules it can be orened until צאת הכוכבים.

אם יש אבל שהוא בעל תפלה, מתפלל לפני העמוד, אבל לא עובר בכל התפילות בימים שאין נפילת אפים, שבהם אינו משמש הבעל תפלה אפילו בתפילת מנחה וערבית (בעשרת ימי תשובה [לפי שהדין מתוח נגדו], בחול המועד, בראש חודש, בימי חנוכה, בחמשה עשר בשבט, בימי פורים, כל חודש ניסן, בל"ג בעומר, בחמשה עשר באב)

טלית משום כבוד הציבור, הוא עיטוף טלית של העושים 'מצוה' בפני הציבור, בעל קריאה, אומרי קדיש יתום, העולים לתורה ושאר עוסקי מצוה. עיטוף זה אינו תלוי בזמן ציצית ולא בתפילת שחרית. טלית היא לבושו המובהק של הבעל תפלה, כפי למדנו הפוסקים מדברי חז"ל. הם הסבירו שהעיטוף הזה צורך הוא גם משום כבוד השכינה והתעוררות אימה ויראה. את יפיה של טלית כדי לעבוד את ד' בבגד מפואר כעין עבודת הכהן גדול בבית המקדש. כן נהגו עד הדורות האחרונים בליטא, ארצות מרכז אירופה ואשכנז. בכמה עדות חסידיות בטל מנהג עיטוף טלית במנחה וערבית.

The מנהג is derived from "מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור", "מסכת ראש השנה דף יז: ". A typical מנהג in the מגן אברהם, ערבית, and שחרית, מנחה with no distinction made between נתעטף is בעל תפלה

דכל עובר לפני התיבה צריך להתעטף כדאמרי מלמד שנתעטף הקב"ה" states, 'שו"ע או"ח סי' ח' ס"ק ב דודאי" דודאי" writes at night, בעל תפלה ט"ז, או"ח סי' תקפ"א ס"ק ב. "כש"ץ או"ח סי' ז' סי' יח, "דכל ש"ץ העובר לפני, ערוך השלחן, "בלא עטיפה כלל א"א משום כבוד השכינה וכל העובר לפני התיבה צריך". The או"ח סי' יח ס"ק ה, משנה ברורה, writes "התיבה צריך להתעטף בציצית". "להתעטף".

¹ במקצת קהילות הבעל תפלה מתחיל בפרשת התמיד (עמ' 01). (למרות שכך נהגו/נוהגים באמשטרדם)

הבעל תפלה ישב במקומו בלי טלית מ'אשרי יושבי עד 'סלה'. (דברי קהלת)

פד:ה אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלֹךְ סְלָה:

קמד:טו אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּבָה לּוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֵׁי אֱלֹהִיו:

קמה תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְוֹמֶמְךָ אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל-יוֹם
 אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יי וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
 דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדְךָ וּדְבָרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹז נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלוֹתֶיךָ וּגְדֹלְתֶךָ אֶסְפְּרָנָה: זָכָר רַב-טוֹבֶךָ
 יִבְיְעוּ וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אֲפִים וּגְדֹל-חֶסֶד: טוֹב-יי לְכֹל
 אֲרַחֲמִיו עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יִבְרָכוּךָ: כְּבוֹד
 מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבַנְיָי הַקָּדוֹם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד
 הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל-דָּוִד וְדָר:

סוֹמֵךְ יִי לְכָל-הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל-הַכְּפוּפִים: עֵינֵי-כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה
נֹתֵן-לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: הַבַּעַל תַּפְּלָה מְרִים קוֹלוֹ בְּנַעֲיִמָה בַּפְּסוּק פּוֹתַח אֶת-יְדָיִךְ
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן: צְדִיק יִי בְּכָל-דְּרָכָיו וְחֹסֵד בְּכָל-מַעֲשָׂיו: וְקָרוֹב יִי
לְכָל-קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן-יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת-שׁוֹעֲתָם
יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת-כָּל-אֲהָבָיו וְאֶת כָּל-הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהֲלֵת
יִי יִדְבַּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל-בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

בחול הבעל התפלה או היאהרציית העוליה [ר"ל: עובר לפני התיבה] מתעטף בטלית המונחת בתבה ואומר שם -

קטו"ח וְאַנְחֵנוּ וְנִבְרַךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּ-יְיָ:

בעל תפלה כורע וְתִגְדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ זִוְקָף שְׁמִיָּה רַבָּא (קהל אָמֵן) בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ

וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִזְמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב:

וְאָמְרוּ בעל תפלה כורע אָמֵן: (קהל אָמֵן)

יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא וּבְנַשִּׁימָה אַחֲרַת מוֹסִיפִים יִתְבָּרַךְ

בעל תפלה כורע וְיִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא

וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלֵּל שְׁמִיָּה דְקִדְשָׁא בעל תפלה כורע בְּרִיךְ הוּא הַצִּיבוֹר אוֹמֵר עִמּוֹ (ולא לאחריו).

לְעֵלְא מְכָל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא

דְּאִמִּירָן בְּעֵלְמָא: בעל תפלה כורע וְאָמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

בתענית צבור, אם יש עשרה שמתענין, מוציאין ספר תורה (עמ' 45) וקורין ג' גברי בפרשת ויחלי (עמ' 993) ומפטירים (עמ' 004). אחר הכנסת ספר תורה אומר הבעל תפלה עוד פעם 'חצי קדישי'.

תפלת מנחה לחול ולתענית צבור.^{3 2}

תהלים נא:טז אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

כורע בְּרוּךְ מִשְׁתַּחֲוֶה אֶתְּךָ זֹקֵף יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן
גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקָנָה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל
לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוּ בְּאַהֲבָה:

בעשרת ימי תשובה [אבל בחזרת הש"ץ אין הקהל אומר 'זכרנו לחיים']:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים מְלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים וְכַתְּבָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מְלֶךְ עֶזְרָה וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן: כורע בְּרוּךְ מִשְׁתַּחֲוֶה אֶתְּךָ זֹקֵף יְיָ מַגֵּן אַבְרָהָם:

אֶתְּךָ גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדַנִּי מְחִיָּה מֵתִים אֶתְּךָ רַב לְהוֹשִׁיעַ:

2 Taking three steps backward before the עמידה, is done in preparation to go forward. The three steps forward should be immediately prior to the מנחה (מוסף, מוסף) after (ערבית) עמידה (ערבית) עמידה.

3 According to our פוסקים, one does not recite קדושה [הוֹעָה] during שחרית האיליגה [הוֹעָה] קדושה. At מנחה if the hour is late, and the ציבור will miss בזמנו תפילה, one may recite it in the following way; both the ציבור and the בעל תפלה begin עשרה together and recites the entire קדושה (including (נקדש), together with the בעל תפלה. The בעל תפלה and the ציבור recite לדור ודור together then they complete the עשרה silently. By the way, the recitation of אתה קדוש was in ancient times נוסח and לדור ודור was נוסח ארץ ישראל.

בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב וראש חודש מנחם אב] יורד הניגון במילים 'מגן

אברהם'.

ממוסף של שמיני עצרת עד שחרית של יום ראשון של פסח מוסיפים :

מְשִׁיב הַרוּחַ וּמֹזֵיז הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחִיָּה מְתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים
וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישָׁנֵי עֶפְרָיִם מִי כְמוֹךְ
בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמָה-לָךְ מְלֶךְ מַמְיֵת וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה:

בעשרת ימי תשובה [אבל בחזרת הש"ץ אין הקהל אומר 'מי כמוך']:

מִי כְמוֹךְ אֵב הַרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרֵיוֹ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וּנְאֻמָּן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מְתִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי 5 מְחִיָּה הַמְתִּים:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וְקְדוּשֵׁים בְּכָל-

יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל

(בעשיית : הַמְלֶךְ) הַקְדוֹשׁ:

הבעל תפלה אומר רק את המלים 'נקדש' עד 'ואמרי' ילעמתם ברוך
יאמרו, 'ובדברי קדשך כתוב לאמרי, והקהל שותק במלים אלו:

בעל תפלה בלבד נְקַדֵּשׁ אֶת-שִׁמְךָ בְּעוֹלָם

בְּשֵׁם שְׁמִקְדֵּי־שָׁמַיִם אוֹתוֹ בְּשִׁמֵי מְרוֹם

כְּכַתוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ יִשְׁעִיה וְג' 6 וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה

וְאָמַר

6 בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב ור"ח
מנחם אב] יורד הניגון במילים 'וקרא זה אל-זה ואמרי'.

5 בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב וראש חודש מנחם אב] יורד הניגון במילים 'מחיה
המתים'.

קהל ובעל תפלה יחדיו קָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

⁷ בעל תפלה לְעֲמַתָּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:

קהל ובעל תפלה יחדיו יחזקאל ג:יב בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְיָ מִמְקוֹמוֹ:

בעל תפלה וּבְדַבְרֵי קִדְשׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר:

קהל ובעל תפלה יחדיו תהלים קמו:י יִמְלֶךְ יְיָ וְלְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וְדָר הַלְלוּ-יָהּ:

בעל תפלה לְדוֹר וְדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וְלִנְצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ וְשִׁבְחָךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ

אַתָּה יְיָ הָאֵל (בעשרת ימי תשובה : הַמֶּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ:⁸

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאָנוּשׁ בִּינָה: וְחַנּוּן מֵאַתָּה בִּינָה דַעָה וְהַשְׂכֵּל: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדַּעַת:

הַשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ וְקִרְבָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוּדְךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה:

סְלַח-לָנוּ אָבִינוּ כִּי מַכָּה עַל הַלֵּב חָטָאנוּ מְחַל-לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי מַכָּה עַל הַלֵּב פָּשַׁעְנוּ כִּי

⁷ בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב ור"ח מנחם אב] יורד הניגון במילים 'לעמתם ברוך יאמרו'.

⁸ כל העושה מצוה לצורך הקריאה בתורה בתענית ציבור מסיר הטלית אחרי קדושת חזרת הש"ץ.

מוֹחַל וְסוֹלֵחַ אֶתְּךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנוּן, הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

רֵאָה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאַלְנוּ מִהֲרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גוֹאֵל חֶזֶק
אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי גוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

בתענית צבור מוסיף הבעל תפלה כאן 'עננו':

עֲנֵנוּ יי עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ כִּי בְּצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ: אֵל-תִּפְּן אֵל-רִשְׁעֵנוּ
וְאֵל-תִּסְתֵּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ וְאֵל-תִּתְּעַלֵּם מִתַּחֲנַתְנוּ: הֲיִהְיֶה נָא קְרוֹב לְשׁוֹעֲתֵנוּ
יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנוּ טָרֵם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
יִשְׁעִיה סה:כח וְהִיָּה טָרֵם-יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעֵם:
כִּי אַתָּה יי הָעוֹנָה בְּעַת צָרָה פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל-עַת צָרָה וְצוֹקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הָעוֹנָה בְּעַת צָרָה:

רַפְּאֵנוּ יי וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה יִשְׂרָאֵל:

כִּי תִהְלֹתֵנוּ אַתָּה וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה מִי שְׂרוּצָה לְהַתְּפַלֵּל עַל הַחוּלָה יֹאמֵר כֹּהן :
* וְיִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ
שֶׁתִּשְׁלַח מִהֲרָה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה
לְכָל-מִכּוֹתֵינוּ * כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן מִן-הַשָּׁמַיִם רַפּוּאֹת הַנֶּפֶשׁ
וְרַחֲמָן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא, חוֹלֵי עַמּוֹ וְרַפּוּאֹת הַגּוֹף לְחוּלָה (פב"פ)
בְּתוֹךְ שְׁאֵר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עָלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת-כָּל-מִינֵי תְבוּאֹתֶיהָ לְטוֹבָה
וְתֵן ⁹ בחורף : טל וּמָטָר (ל) בְּבִרְכָה עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ

בתפלת ערבית של יום נ"ט אחר תקופת תשרי (ה' או ו' דעצעמבר) ובארץ ישראל בליל ז' מרחשון מתחילין

וּבְרַךְ שְׁנוֹתָנוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתָנוּ וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד

מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ: בָּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ, נְדַחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִזְעָצֵנוּ כְּבַתְחִלָּה וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ

יְגוֹן וְאַנְחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יי לְבַדְךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדִּיקְנוּ

בְּמִשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ, אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

(בעשרת ימי תשובה מסיימים הברכה : הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט ואם לא אמרו, דעת רוב הפוסקים שאין צריך

לחזור.)

לְמִשְׁפָּדִים אֶל-תְּהִי תִקְוָה וְכָל-הַמִּינִים כְּרָגַע יֵאבְדוּ וְכָל-אוֹיְבֵי עַמְךָ

מְהֵרָה יִכָּרְתוּ וּמַלְכוּת זְדוֹן מְהֵרָה תִעָקַר וּתְשֻׁבַר וּתְמַגֵּר וּתִכְנָיעַ

בְּמֵהֵרָה בְּיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זָדִים:

עַל-הַצַּדִּיקִים וְעַל-הַחֲסִידִים וְעַל-זַקְנֵי עַמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל-פְּלִיטַת

סוֹפְרֵיהֶם וְעַל-גְּרֵי הַצַּדִּיק וְעָלֵינוּ יְהִמוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר

טוב לכל-הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמם ולעולם לא
נבוש כי-בך בטחנו: ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים:

¹⁰ ולירושלם עירך ברחמים תשוב ותשבון בתוכה כאשר דברת
ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם וכסא דוד מהרה לתוכה תבין:
בתשעה באב אומרים כאן נחם (עמ' 57): ברוך אתה יי בונה ירושלים:

¹¹ נחם יי אלהינו את-אבלי ציון ואת-אבלי ירושלים ואת-העיר האבלה
והחרבה והבוזיה והשוממה: האבלה מבלי בניה והחרבה ממעונותיה
והבוזיה מכבודה והשוממה מאין יושב: והיא יושבת וראשה חפוי כאשה
עקרה שלא ילדה: ויבלעה לגיונות וירשוה עובדי פסילים ויטילו את-
עמך ישראל לחרב ויהרגו בזדון חסידי עליון: על-כן ציון במר תבכה
וירושלם תתן קולה: לבי לבי על חלליהם מעי מעי על חלליהם כי אתה יי
באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה כאמור: זכריה ב:ט וְאָנִי
אֶהְיֶה-לָּהּ נְאֻם-יְיָ חֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ: בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְנַחֵם צִיּוֹן וּבּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם:

10 בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב וראש חודש מנחם אב] ברכת 'ולירושלים עירך'
כולה אומר בניגון ידוע של קינות, ואת חתימת הברכה - בניגון טעמי איכה.

11 יולדת או חולה האוכלים בתשעה באב יאמרו נחם בברכת המזון קודם 'ובנה'. (יוסף אומץ, נוהג כצאן
יוסף)

אֶת-צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ מְהֵרָה תִצְמַיֵחַ וְקִרְנוֹ תָרוּם בִּישׁוּעָתְךָ כִּי
לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל-הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִצְמִיחַ, קֶרֶן יִשׁוּעָה:

שָׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת-
תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ אַתָּה וּמִלְפָּנֶיךָ מִלְכֵנוּ רִיקָם
אֵל-תִּשְׁיבֵנוּ: במנחה של תענית ציבור בתפלת לחש אומרים: עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ בַיּוֹם צוּם
תַעֲנִיתֵנוּ כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ: אֵל-תִּפְּן אֵל-רִשְׁעֵנוּ וְאֵל-תִּסְתֵּר פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ
וְאֵל-תִּתְעַלֵּם מִתַּחֲנֻנֵינוּ: הֲיֵה נָא קְרוֹב לְשׁוּעָתֵנוּ יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנוּ טָרָם
נִקְרָא אֱלֹהֶיךָ עֲנֵנוּ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: ישעיה סה:כח וְהָיָה טָרָם-יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד
הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע: כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל-עֵת
צָרָה וְצוּקָה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: ¹²

רָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבַתְּפִלָּתָם וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ
וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִקְבֹּל בְּרָצוֹן וְתִהִי לְרָצוֹן
תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ:

12 חתימת ברכת 'שומע תפילה' נאמרת על ידי הבעל תפלה בהרמת קול ובנעימה מיוחדת כדי לעורר את השומעים לחשיבות עניית 'אמן' זו.

בראש חודש ובחול המועד אומרים יעלה ויבא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיִּגְיַע וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר וַיִּזְכְּרֵנוּ
וַיִּפְקְדוּנָנוּ וַיִּזְכְּרוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וַיִּזְכְּרוּנוּ מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבַדְךָ וַיִּזְכְּרוּנוּ יְרוּשָׁלַם עִיר קְדֻשְׁךָ
וַיִּזְכְּרוּנוּ כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ לַפְּלִיטָה וְלַטוֹבָה וְלַחַן וְלַחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים וְלַחַיִּים
וְלִשְׁלוֹם בְּיוֹם

לראש חודש: ראש החדש הזה | לפסח: חג המצות הזה | לסכות: חג הסוכות הזה
וזכרנו יי אלהינו בו לטובה (קהל אמן) ופקדנו בו לברכה (קהל אמן) והושיענו בו לחיים
(קהל אמן) ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו
כי אל מלך חנון ורחום אתה:

וּתְחַזִּינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי ¹³ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ ¹⁴

לְצִיּוֹן:

הבית צריך לומר 'מודים' בקול רם כדי שהציבור ישמעו.
כורע מודים אנחנו לך שאתה הוא זוקף יי
ועל-נפלאותיך עמנו וטובותיך שבכל-עת ערב
אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד: צור חיינו
מגן ישענו אתה הוא לדור ודור: נודה לך ונספר
כלו רחמיך והמרחם כי לא-
תהלתך על-חיינו המסורים בידך ועל-
תמו חסדיך מעולם קוינו
נשמותינו הפקודות לך ועל-נסיך שבכל-יום
לך:

13 חתימת ברכת 'המחזיר שכינתו לציון' נאמרת על ידי הבעל תפלה בהרמת קול ובנעימה מיוחדת כדי לעורר את השומעים לאמירת מודים דרבנן.

14 בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב וראש חודש מנחם אב] בסוף הברכה משפיל את קולו, אולם במלה אחרונה של רצה דהיינו 'לציון', שוב מגביה את קולו.

מודים דרבנן

לשמר חקיך ולעשות רצונך

זוקף יי

כורע מודים אנחנו לך שאתה הוא

ולעבדך בלבב שלם על

אלהי כל-בשר

אלהינו ואלהי אבותינו

שאנו מודים לך: כורעים מעט

יוצרנו יוצר בראשית: ברכות והודאות לשמך

כשאומרים המילה ברוך זוקף אל

הגדול והקדוש על שהחייטנו וקיימתנו: בן תחינו

ההודאות:

ותקימנו ותאסף גליותינו לחצרות קדשך

כל ימי חנוכה, גם בפורים ביום י"ד (ט"ו), אומרים כאן יעל הנסים:

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות

שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

עליהם הזמן הרשע בקש
אסתר ג'יג ברחמיך הרבים הפרת את-
להשמיד להרג ולאבד את-כל-היהודים מנער עצתו וקלקלת את-מחשבתו
ועד-זמן טף ונשים ביום אחד בשלושה עשר לחדש והשבות גמולו בראשו ותלו
שנים-עשר הוא-חדש אדר ושללם לבוז: ואתה אתו ואת-בניו על-העץ:
ועל-כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

בעשרת ימי תשובה : וכתוב לחיים טובים בני ברייתך: (קהל אמן)

[בחזרת הש"ץ הקהל עונה רק 'אמן' על אמירה 'וכתוב לחיים', שאין הקהל חוזר על אמירה זו]:

וכל-החיים יודוך סלה ויהללו את-שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו
סלה: כורע ברוך משתחוה אתה זוקף יי¹⁵ הטוב שמך ולך נאה להודות:

¹⁶ במנחה של תענית ציבור בחזרת הש"ץ אומר הבעל תפלה :

בארץ ישראל בתענית ציבור הכהנים מברכים את הקהל.
יש אומרים רק אחר פלג המנחה.

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על-ידי משה עבדך
האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושך - כאמור:

15 בחזרת הש"ץ בבין המצרים [חוץ מערב שבת, ערב וראש חודש מנחם אב] בסוף הברכה משפיל את
קולו.

16 האידנא מאי טעמא פראשי כהגי ודייהו במנחתא? פינו דבסמוך לשקיעת החמה קא פראשי, כתפלת נעילה
דמנא. (גמ' תענית כו:)

במדבר ו:כד-כו יְבָרְכֶהּ יי וְיִשְׁמְרֶהָ: כו יהי רצון יי ו פְּנֵי אֱלֹהֵי וְיִחַנְּנֶהָ: כו יהי רצון

יִשָּׂא יי ו פְּנֵי אֱלֹהֵי וְיִשֵּׂם לָהּ שְׁלוֹם: כו יהי רצון

recite the words 'אלדינו תורת חיים'.

וּפְרָנְסָה טוֹבָה נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנּוּ וְכָל- אֶתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם:

עֲמַךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם:” בְּרוּךְ

אֱלֹהֵי נֹצֵר לְשׁוֹנֵי מָרַע וּשְׁפָתֵי מְדַבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדָּם

וְנַפְשֵׁי כְּעַפָּר לְכָל תַּהֲיָה: פָּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי:

וְכָל-הַחֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשָׁבוֹתָם: עֲשֵׂה

לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן

תּוֹרָתְךָ: תהלים ס:ז לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וּעֲנֵנוּ וְעֲנֵנִי: יט:טו

²⁰ יִהְיוּ לְרָצוֹן וְ אִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי: פוסע לאחריו ג' פסיעות

היחיד בקבלת תעניתו אומר לפני י'היו לרצון רבון זה, והוא הנוסחא הישר והמוסיף גורע.

20

רבון העולמים הרי אני לפניך בתענית נדבה למחר:

ואם בדעתו שלא להשלים את תעניתו יוסיף ויאמר:

עד חצי היום: או: עד אחרי תפלת מנחה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתקבלני באהבה וברצון ותבא לפניך תפלתי

ותענה עתירתי ברחמיך הרבים: כי אתה שומע תפלת כל פה: יהיו לרצון וכו'.

המתענה ביום תעניתו בתפלת מנחה קודם י'היו לרצון יאמר רבון זה (גמ' ברכות יז) :

רבון העולמים גלוי וידוע לפניך בזמן שבית המקדש קים אדם חוטא מקריב קרבן ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו ואתה ברחמיך הרבים מכפר ועכשיו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי: יהי רצון מלפניך שיהי חלבי ודמי שנתמעט היום

ואומר : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל:

וְאָמְרוּ אָמֵן:

זוקף לאט ואומר :

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ

וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בְּיָרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קִדְמֹנִיּוֹת:

מלאכי ג:ד וְעִרְבָה לִי מְנַחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קִדְמֹנִיּוֹת:

ועומד במקום שכלו פסיעותיו עד כדי הלוך ד' אמות, ובצבור עד שיגיע הבעל תפלה לקדושה.

הבעל תפלה חוזר ומתפלל בקול ואומר מתחלה 'אדני שפתי תפתחי בלחש.

סדר תחנון²¹

בעשרת ימי תשובה אומרים 'אבינו מלכנו' (עמ' 413) אחר תפלת שמונה עשרה, חוץ מערב שבת תשובה.

הפותח וסוגר את ארון הקודש ליאבינו מלכנו מתעטף בטלית.

כל ימי החול בימים שאומרים בהם תחנה אומרים אחר שמנה עשרה רחום וחנון וכו'.

ואלו הימים שאין אומרים בהם תחנה ואין נופלים על פניהם :

בערב שבת, ראש חודש, חנוכה, פורים קטן ב' ימים, כל חודש ניסן, ל"ג בעומר, ראש חודש סיון עד אחר אסרו

חג, תשעה באב, ולא בערב ראש השנה ומערב יום כפור עד אחר ראש חודש מרחשון, בימים אלו אין

אומרים גם במנחה שלפניו (חוץ מן חמשה עשר בשבט, ול"ג בעומר, וחמשה עשר באב שאומרים תחנון במנחה

בערב החג ובחג עצמו), ולא בבית אבל, ולא בבית חתן ביום שנכנס לחופה (ונתפשט המנהג בכמה קהילות גם במנחה

שלפניו), ולא בבהכ"נ ביום המילה. [בפסח שני אומרים תחנון כרגיל.]

אין נופלים על פניהם אלא במקום שיש ספר תורה, ימה על שמאלו ודווקא על זרועו ומיושב.

ומלות 'רחום וחנון חטאתי' אומרים הבעל תפלה והקהל קודם הטיה.

רְחוּם וְחַנוּן מְכִים בַּיָּד יְמִין עַל הַלֵּב בְּאִמְרַת הַמִּילָה חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ

כְּאִילוּ הִקְרַבְתִּיו לְפָנֶיךָ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ וְתִרְצָנִי: יהיו לרצון וכו'.

21 is recited at night. In the Temple, the assembled crowd fell on their knees only after the תמיד sacrifices of the morning and afternoon (ג:ז). [The World of Prayer Volume I pg. 231]

יְיָ מֵלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל תְּחִנּוֹתַי:

תהלים ו:ב-יא יְיָ אֱלֹהֵי בָאֲפָהּ תּוֹכִיחֵנִי וְאֵל־בְּחִמָּתְךָ תִּיְסָרֵנִי: חֲנּוּנֵי יְיָ כִּי־אִמְלֵל אֲנִי
רַפְּאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהָלוּ עַצְמֵי: וְנַפְשִׁי נִבְהָלָה מְאֹד וְאֵת וְאֵתָהּ יְיָ עַד־מָתִי: שׁוּבָה יְיָ
חֲלֹצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֹדְךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זְכָרְךָ בְּשֵׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ:
יִגְעֵתִי וּבְאַנְחֹתַי אֲשַׁחֶה בְּכָל־לַיְלָה מִטְּתִי בְּדַמְעֹתַי עֵרְשִׁי אִמְסָה: עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַם
עֵינַי עֲתִיקָה בְּכָל־צוּרֵי: סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל־פְּעֻלֵי אֲוֹן כִּי־שָׁמַע יְיָ קוֹל בְּכִי: שָׁמַע
יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תִפְלֹתִי יִקַּח: יִבְשׁוּ וְיִבְהָלוּ מְאֹד כָּל־אֵיבֵי יוֹשְׁבוֹ יִבְשׁוּ רַגְעַ:

אחר נפילת אפים לפני ו'אנחנו לא נדעי' (עמ' 35) אומרים ישומר ישראל' בצום גדליה בלבד. (מנהג פפד"מ)

ד"ה ב' כ"ב וְאַנְחָנוּ לֹא נִדְעַ מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: תהלים כה: זְכַר־רַחֲמֶיךָ
יְיָ וְחֲסָדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה: לג:כב יְהִי־חֲסֹדְךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָּךְ:
ע:טח אֱלֹהֵי־תִזְכֹּר־לָנוּ עֲוֹנֹת רַאשֵׁינִים מְהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד:
קכג: חֲנּוּנוּ יְיָ חֲנּוּנוּ כִּי־רַב שָׁבַעֵנוּ בּוֹז: חבקוק ג:ב בְּרָגוּ רַחֵם תִּזְכֹּר:
תהלים קג:יד כִּי־הוּא יִדְעַ יִצְרָנוּ זְכוֹר כִּי־עָפָר אֲנַחְנוּ: ע:ט עֲזָרְנוּ וְאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וְהִצִּילְנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

במדבר יד:יז וְעַתָּה יִגְדַל-נָא כַח אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר:

תהלים כה:ו זכר-רחמיך יי וחסדיך פי מעולם המה:

בעל תפלה כורע יתגדל ויתקדש זוקף שמייה רבא (קהל אמן) בעלמא דברא כרעותיה
וימליך מלכותה בחיכוך וביומיכוך ובחיי דכל-בית-ישראל בעגלא ובזמן

קריב: ואמרו בעל תפלה כורע אמן: (קהל אמן)

יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא ובנשימה אחרת מוסיפים יתברך

בעל תפלה כורע יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה

ויתהלל שמייה דקדשא בעל תפלה כורע בריך הוא הציבור אומר עמו (ולא לאחריו).

לעלא מכל-ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא

דאמירן בעלמא: בעל תפלה כורע ואמרו אמן: (קהל אמן)

קהל: קבל ברחמים וברצון את תפלתנו:

תתקבל צלותהון ובעותהון דכל-ישראל קדם אבוהון די בשמיא: ואמרו אמן:

(קהל אמן)

תהלים קיג:ב קהל: יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם:

יהא שלמא רבא מן-שמיא וחיים עלינו ועל-כל-ישראל: ואמרו אמן: (קהל

אמן)

קכא:ב קהל: עזרי מעם יי עשה שמים וארץ:

בעל תפלה פוסע לאחוריו בנחת שלש פסיעות בכריעה אחת
פונה לשמאלו ואומר **עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו** פונה לימינו ואומר **הוא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ**

ושוחה לפניו ואומר **וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאָמְרוּ אָמֵן:** (קהל אָמֵן)

בערב שבת אין אומרים 'עלינו' בין תפלת מנחה וקבלת שבת אלא ממשיכים מיד ב'לכו נרננה' (עמ' 001)

Until the time of the ראשונים, it was said both after שחרית and ערבית daily, since it contains קבלת עול מלכות שמים (i.e. קריאת) but *not* after מנחה. Eventually it became customary to recite עלינו as the last תפילה before leaving synagogue. When two תפילות follow consecutively (even if there is a שיעור in between), for which people stay from the beginning of one until after the other, עלינו is said *only* at the end (מנחה - ערבית). If each תפילה is said separately (when people generally leave the בית מקור and the משנה ברורה), comments (quoted by the מקור and the משנה ברורה) that "In ארץ אשכנז where they are accustomed to to push forward (i.e. oren back-to-back), an individual dwelling in a town or a traveler (i.e. no מנין being available in either case) needs to wait for צאת הכוכבים (ערבית)," Thus, מנחה and ערבית would each conclude with עלינו since there would be time in between them.

When participating in a מנין which concludes מנחה with עלינו and then immediately continues with ערוך השלחן actually reciting עלינו together with the צבור is unnecessary. By bowing along with the צבור, one acknowledges as הקב"ה, a) according to the פוסקים require that at least the first paragraph of עלינו always be said together with the מנין reciting it.

כך הוא מסורת הקדמונים, חדא, משום שתיקנו 'עלינו' רק לתפילות שיש בהן קבלת עול מלכות שמים של קריאת שמע, ועוד, שנהגו מקדמת דנא להתפלל מנחה וערבית יחד בלא הפסק, ואמירת 'עלינו' נתקנה לאומרה לפני עזיבת בית הכנסת, להודיע שכל תפילתינו עד כה הן בלתי לדי לבדו. והנה, בכניסת השבת, תפילת מנחה נסמכת לקבלת שבת ומעריב (אף כשדורשים בין קבלת שבת לערבית), ואז 'עלינו' לשבח' שלאחר מעריב המסיים את שתי התפילות. ובאפיקי מגינים על שו"ע או"ח סי' קל"ב ביאורים סי"ק א' ביאר שזה כמו אמירת 'עלינו' ביום שמתפללים בו מוסף שלא אומרים 'עלינו' אחרי תפילת שחרית, אלא אחר מוסף בלבד, וכן ביום כפור, שנמצאים כל היום ברצף בבית הכנסת, אין אומרים 'עלינו' בסיום כל תפילה בפני עצמה, אלא בסיום מעריב של מוצאי יום כיפור בלבד. וכן במשנה ברורה סי' קל"ב סי"ק ז הביא ממגן גיבורים בשם סדר היום, דבמקומו של המשנ"ב כך הוא המנהג בבתי כנסיות גדולות, שאין אומרים 'עלינו' בסיום תפילת מנחה, אלא אחר תפילת ערבית בלבד: "דעלינו שיאמרו אחר תפילת מעריב קאי גם אמנחה".

עָלֵינוּ לְשִׁבְחָ לְאֶדוֹן הַכֹּל לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי

הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה: שְׁלֵא שָׁם חִלְקֵנוּ כְּהֵם וְגִרְלָנוּ

כְּכָל-הַמּוֹנִם: שְׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק יִשְׁעֵיהֶם מֵהַכּ וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא

יוֹשִׁיעַ: וְאַנְחָנוּ כּוֹרַע כּוֹרַעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים זִקְוֹף לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נֹא:יג נּוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם
 מִמַּעַל וְשָׁכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אִמַּת מַלְכָּנוּ
 אִפֹּס זוּלָּתוֹ כִּפְתּוּב בְּתוֹרָתוֹ: דברים ד:לט וַיֵּדַעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לְבַבְךָ כִּי יי
 הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִקְוָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֲזֶךָ לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים
 מִן-הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִבְרָתוֹן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי: וְכַל-בְּנֵי
 בָּשָׂר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ לְהַפְּנוֹת אֵלֶיךָ כָּל-רִשְׁעֵי אֶרֶץ: יִכִּירוּ וַיֵּדְעוּ כָּל-יּוֹשְׁבֵי
 תֵּבֵל כִּי לָךְ יִשְׁעִיהָ מֵהַכֵּג²² תִּכְרַע כָּל-בָּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן: לִפְנֵיךָ יי
 אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְּנוּ: וַיִּקְבְּלוּ כָּל־אֶת-עַל מַלְכוּתְךָ
 וְתִמְלֶךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֶךָ הִיא וְלְעוֹלָמֵי עַד
 וְתִמְלֶךְ בְּכָבוֹד:

לפי המנהג הקודם באשכנז לא אמרו כלל פסוקים אחר עלינו:

22 (הולד) אינו יוצא משם (הרחם) עד שמשביעין אותו, שנאמר: 'כי-לי תכרע כל-ברך תשבע כל-לשון:'.
 'כי-לי תכרע כל-ברך' זה יום המיתה, שנאמר: 'יכרעו כל-יורדי עפרי' (תהלים כב: ל), 'תשבע כל-לשון:'. זה יום
 הלידה, שנאמר: 'נקי כפים ובר-לבב אשר ו לא-נשא לשוא נפשי ולא נשבע למרמה:'. (תהלים כד: ד). ומה
 היא השבועה שמשביעין אותו? תהי צדיק ואל תהי רשע, והגי יודע שהקדוש ברוך הוא טהור, ומשרתיו טהורים,
 ונשמה שנתנו בך טהורה היא, אם אפה משמרה בטרה מוטב, ואם לאו הריני נוטלה ממך. (גמ' נדה ל:).

(²³ ²⁴ בְּכַתּוּב בְּתוֹרַתְךָ: שְׁמוֹת טוֹיִחַ יְיָ וְיִמְלֹךְ לְעַלְמֵי וָעַד:

וְנֹאמַר: זְכוּרִיה יְד:ט וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:)

23 (עיינן במחזור ויטרי סיי צט, ספר הרוקח סוי"ס שכד, החות יאיר בספר 'מקור חיים' סיי נה, סעי' ב) אי"א קדיש כלל אחר 'עלינו' וכ"ה במחזור ויטרי, רוקח וטור (סימן קלי"ג ועיי"ש בד"מ) - אין לומר קדיש (שאמר בכתוב בתורתך ונאמר אף על פי כן, הוא אמר ש)גם לדעת האריז"ל אחר 'עלינו' (כך כתב הבן איש חי שו"ת רב פעלים ח"ד, או"ח, סיי ז).

24 According to מנהג אשכנז, 'ונאמר' and 'פסוקים', 'בכתוב בתורתך', מנהג אשכנז, need not be said, even in a non-אשכנז synagogue. The פסוקים should be said however, if one wishes to recite קדיש after עלינו. (Notwithstanding the fact that reciting קדיש after עלינו is quite problematic according to מנהג אשכנז).